

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Приладобудівний факультет**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан
приладобудівного факультету
(назва інституту/факультету)

Г.С. Тимчик
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2015 р.

ОПТИКО-ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ
(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки _____ магістра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму _____ 6.051004 Оптотехніка
(шифр і назва)

спеціальності 8.05100405 – «Оптико-електронне приладобудування»
(назва)
(шифр за ОПП ПП.06)

Ухвалено методичною комісією
приладобудівного факультету
(назва інституту/факультету)

Протокол від 11 червня 2015 р. № 6/15

Голова методичної комісії
_____ М.В. Філіпова
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2015 р.

Київ – 2015 р.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Завідувач кафедри, д.т.н., професор Колобродов Валентин Георгійович
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри
оптичних та оптико-електронних приладів
(повна назва кафедри)

Протокол від «13» _____ 05 _____ 2015 року № 16

Завідувач кафедри
_____ В.Г. Колобродов
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

Вступ

Програму навчальної дисципліни «ОПТИКО-ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ»
(назва назва навчальної дисципліни)

складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра
(назва ОКР)

напряму (спеціальності) 8.05100405 – «Оптико-електронне приладобудування»
(код і назва напряму (спеціальності))

Навчальна дисципліна належить до циклу професійної та практичної підготовки.

Предмет навчальної дисципліни «ОПТИКО-ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ» є:

- П
ридбання студентами знань, вміння і навиків, необхідних для глибокого розуміння фізичних принципів роботи тепловізійних та телевізійних систем та розрахунок таких систем;
- Н
абуття студентами розуміння та навиків, необхідних для практичного застосування методів розрахунку оптико-електронних систем спостереження різного призначення.

Міждисциплінарні зв'язки:

Базовими дисциплінами курсу «ОПТИКО-ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ» є «Хвильова оптика» (3.05 – 14 кр.), «Проектування оптико-електронних систем», «Проектування оптичних систем» (1.11 – 7 кр). Курс «ОПТИКО-ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ» є підсумковим курсом, в якому використані практично усі дисципліни кафедри.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей, необхідних для глибокого розуміння фізичних принципів роботи тепловізійних і телевізійних систем, необхідних для побудови і розрахунку таких систем.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

глибоке розуміння фізичних принципів роботи тепловізійних і телевізійних систем

та їх застосування при проектуванні тепловізійних та телевізійних ОЕП;

уміння:

розрахунку характеристик і параметрів тепловізійних та телевізійних ОЕП;

досвід:

застосування методів розрахунку тепловізійних та телевізійних ОЕП

2. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин 7 кредитів ECTS.

Розподіл навчального часу

Форма навчання	Кредитні модулі	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять				Семестрова атестація
		кредитів	годин	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні роботи (комп'ютерні практикуми)	СРС	
Денна	<i>Всього</i>	7	210	54	36	-	120	
	<i>1</i>	7	210	54	36	-	120	<i>екзамен</i>

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Фізичні основи телебачення і теплобачення

Тема 1.1. Зміст дисципліни “Тепловізійні та тепловізійні ОЕП”. Системи просторового аналізу.

РОЗДІЛ 2

Перетворення сигналів в тепловізійних системах

Тема 2.1. Частотний аналіз детермінованих і випадкових сигналів. Проходження детермінованих і випадкових сигналів через лінійну систему.

РОЗДІЛ 3

Теплове випромінювання об'єктів та фонів

Тема 2.1. Закони теплового випромінювання. Енергетичні і просторові характеристики теплового випромінювання об'єктів та фонів.

РОЗДІЛ 4

Пропускання інфрачервоного випромінювання атмосферою

Тема 4.1. Фізичні основи ослаблення випромінювання в атмосфері.

РОЗДІЛ 5

Оптична система

Тема 5.1. Формування теплового зображення.

Тема 5.2. Матеріали інфрачервоної оптики.

Тема 5.3. Проектування оптичної системи.

РОЗДІЛ 6

Приймачі оптичного випромінювання

Тема 6.1. Основні характеристики приймачів випромінювання.

Тема 6.2. Типи приймачів випромінювання.

РОЗДІЛ 7

Обробка відеосигналів

Тема 7.1. Аналогова і цифрова обробка відеосигналів.

РОЗДІЛ 8

Дисплеї

Тема 8.1. Основні характеристики і типи дисплеїв.

РОЗДІЛ 9

Закони зорового сприйняття

Тема 9.1. Основні характеристики зорової системи.

Тема 9.2. Основи теорії сприйняття тепловізійного зображення.

РОЗДІЛ 10

Критерії оцінки термографічних систем

Тема 10.1. Основні параметри і характеристики тепловізорів.

Тема 10.2. Зв'язок між просторовим та температурним розділеннями.

Тема 10.3. Максимальна відстань виявлення.

РОЗДІЛ 11

Вимірювання характеристик тепловізорів

Тема 11.1. Методи і засоби вимірювання основних характеристик тепловізорів.

РОЗДІЛ 12

Застосування тепловізорів

Тема 12.1. Термографічна діагностика в медицині, народному господарстві та військовій справі.

4. Рекомендована тематика практичних занять

Метою практичних занять є закріплення знань студентів, отриманих на лекціях, та їх використання на практиці при розв'язанні задач. Назви занять за змістом вказані нижче.

ПЗ-1. Розрахунок просторових спектрів оптичних сигналів.

ПЗ-2. Розрахунок енергетичних характеристик об'єктів та фонів.

ПЗ-3. Габаритний розрахунок оптичних систем тепловізорів.

ПЗ-4. Проектування оптичної системи тепловізорів.

ПЗ-5. Розрахунок основних характеристик приймачів випромінювання.

ПЗ-6. Розрахунок SiTF, NEI і MTF тепловізора.

ПЗ-7. Розрахунок NETD, MRTD TC.

ПЗ-8. Розрахунок максимальної відстані виявлення і розпізнавання тепловізора.

5. Рекомендований перелік лабораторних робіт

Метою лабораторних робіт є закріплення студентами знань, отриманих на лекціях і практичних заняттях, та надбання навичок практичного використання складних оптичних приладів.

ЛР-1. Дослідження телевізійного відеосигналу та відповідного йому зображення.

ЛР-2. Дослідження закономірностей зорового сприйняття при спостереженнях за допомогою тепловізора.

ЛР-3. Вимірювання основних характеристик тепловізора на піровідиконі.

ЛР-4. Вимірювання модуляційної передавальної функції мікроболометричної тепловізійної камери.

ЛР-5. Термографія в медицині.

6. Рекомендовані індивідуальні завдання

Мета цих завдань – набуття студентами умінь і навичок користування науковою та довідковою літературою для розуміння фізичних основ телебачення та тепловидіння, необхідних при проектуванні та розрахунку оптичних та оптико-електронних приладів різного призначення. Темі індивідуальних завдань відповідають тематиці практичних занять.

Індивідуальні завдання пов'язані з розв'язанням 2 задач та захистом однієї з них на кожному практичному занятті;

Самостійна робота складається з:

- поточної підготовки до лекцій і практичних занять;
- підготовки до іспиту;
- складання конспектів з тих тем, які заплановані до самостійного вивчення і вказані в тематичному плані.

7. Рекомендована література

Основна література:

1. Проектування тепловізійних і телевізійних систем спостереження: Підручник / В.Г. Колобродов, М.І. Лихоліта – К.: НТУУ «КПІ», 2007. – 364 с.
2. Колобродов В.Г., Шустер Норберт. Тепловізійні системи (фізичні основи, методи проектування і контролю, застосування). – Київ: Друк. ДККП “Тираж”. – 1999. – 340 с.
3. Госсорг Ж. Инфракрасная термография. Основы, техника, применение /Пер. с франц. - М. : Мир, 1988. - 416 с.
4. Ллойд Дж. Системы тепловидения /Пер. с англ. - М.: Мир, 1978. - 417 с.

Додаткова література:

1. Криксунов Л.З., Падалко Г.А. Тепловизоры: Справочник. - К.: Техніка, 1987. - 166 с.
2. Мирошников М.М. Теоретические основы оптико-электронных приборов: Учеб. пособие для приборостроительных вузов. - 2-е изд., перераб. и доп. - Л.: Машиностроение, 1983. - 696 с.

8. Засоби діагностики успішності навчання

Екзаменаційні білети з теоретичними та практичними завданнями

9. Методичні рекомендації

Викладення дисципліни повинно вестись таким чином, щоб студенти були спроможні:

- орієнтуватися в фізичних основах телебачення і тепловидіння;
- розуміти процеси перетворення сигналів від об'єкта спостереження до очей оператора;
- розраховувати основні параметри і характеристики тепловізійних систем

різного призначення.